

Závěrečná správa
Predbežný monitoring dodržiavania štandardov funkčnosti
webových stránok
(január – marec 2009)

Vypracované pre potreby MF SR
Bratislava, apríl 2009

2. Zhrnutie všeobecných informácií o monitorovaní

Monitorovanie štandardov obsahu a funkčnosti webových sídiel je druhou etapou monitorovacieho projektu v oblasti štandardizácie. V kapitole 1 sa uvádzajú iba relevantné časti zadania projektu.

Monitorovanie sa zameriavalo na predbežné zistenie stavu dodržiavania určených štandardov, ktoré bude okrem štatistického účelu najmä základom pre vyhodnotenie činností, vykonaných povinnými osobami za účelom ich dodržania, ako aj podkladom pre posúdenie dopadu štandardizácie v tejto oblasti.

Testovanie vychádzalo z požiadaviek, definovaných Výnosom Ministerstva financií SR č. MF/013261/2008-132 (ďalej len "výnos") a to konkrétne so zameraním na štandardy podľa § 15 Obsah webového sídla a § 16 Komponenty a funkcionality webového sídla.

V rámci monitorovania boli testované aj váhy jednotlivých požiadaviek, ktoré boli vypracované v predchádzajúcej fáze projektu.

Zámerom analýzy dopadu štandardizácie bolo najmä vyhodnotenie stavu v značnom časovom úseku pred uplynutím prechodného obdobia, aby bolo možné po monitorovaní po uplynutí prechodného obdobia vyhodnotiť uskutočnené zmeny.

Monitorovacia vzorka bola oproti pôvodnému zadaniu v rozsahu 100 sídiel rozšírená o 10 sídiel a to najmä z dôvodu zvýšenia presnosti štatistických hodnotení vzorky pre orgány samosprávy.

Jednotlivé sídla boli zvolené na základe požiadaviek Ministerstva financií SR, ich zoznam je uvedený v prílohe č. 1.

3. Metodika monitorovania

3.1 Použité požiadavky a váhovanie

Metodika bola stanovená so zameraním na dodržanie nasledovných požiadaviek, ktoré sú vlastnými štandardmi pre obsah, komponenty a funkcionality webových sídiel:

§ 15
Obsah webového sídla

Štandardom pre obsah webového sídla je

- a) uvedenie vyhlásenia o splnení pravidiel prístupnosti webového sídla alebo jeho časti podľa prílohy č. 1; nesplnenie konkrétnych bodov alebo pravidiel sa jednoznačne uvedie vo vyhlásení,
- b) identifikácia správcu obsahu a technického prevádzkovateľa,
- c) zverejnenie kontaktných informácií správcu obsahu a technického prevádzkovateľa dostupných zo všetkých stránok webového sídla, najmenej však dostupných alebo priamo uvedených na úvodnej webovej stránke,
- d) uvedenie informácií, týkajúcich sa kompetencií a poskytovaných služieb správcu obsahu, ktoré vyplývajú z osobitných predpisov, a to na jednej webovej stránke webového sídla,
- e) zverejnenie úradných hodín správcu obsahu, ak poskytuje služby verejnosti na vyhradených pracoviskách,
- f) poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku, a to najmenej v rozsahu informácií uvedených v písmenách b) až e) a v prílohe č. 1 bode 14.4.

§ 16
Komponenty a funkcionality webových sídiel

Štandardom pre komponenty a funkcionality webových sídiel je

- a) poskytnutie Really Simple Syndication (RSS) kanála, ak je obsah webového sídla aktualizovaný častejšie ako jeden krát za týždeň,
- b) poskytnutie vyhľadávania kľúčových výrazov, ak webové sídlo obsahuje kumulatívne viac ako 100 publikovaných informačných webových stránok.

Priradenie váh v tabuľkách č. 1 a 2 vychádzalo z prvej časti tohto projektu, ktorý bol vypracovaný v predchádzajúcom období. Ich použitie v druhej časti projektu bolo zároveň testovaním návrhu v praktickom použití.

Oproti pôvodnému návrhu váh je možné konštatovať úpravu pravidiel označených *, ktoré si vyžiadala praktická potreba pri uskutočňovaní samotného monitorovania. Vo väčšine prípadov sa jednalo o rozdelenie požiadaviek na samostatne váhované kritériá.

Par.	Štandard	Slovná kategória váhy	Bodová hodnota váhy
Štandardy funkčnosti webových stránok			
§ 15	Obsah webového sídla	Zvýšená	2
a)	uvedenie vyhlásenia o splnení pravidiel prístupnosti webového sídla alebo jeho časti podľa prílohy č. 1; nesplnenie konkrétnych bodov alebo pravidiel sa jednoznačne uvedie vo vyhlásení	Základná	1
b) 1	identifikácia správcu obsahu*	Vysoká	3
b) 2	identifikácia technického prevádzkovateľa*	Základná	1

c) 1	zverejnenie kontaktných informácií správcu obsahu dostupných zo všetkých stránok webového sídla, najmenej však dostupných alebo priamo uvedených na úvodnej webovej stránke*	Vysoká	3
c) 2	zverejnenie kontaktných informácií technického prevádzkovateľa dostupných zo všetkých stránok webového sídla, najmenej však dostupných alebo priamo uvedených na úvodnej webovej stránke*	Základná	1
d)	uvedenie informácií, týkajúcich sa kompetencií a poskytovaných služieb správcu obsahu, ktoré vyplývajú z osobitných predpisov, a to na jednej webovej stránke webového sídla	Základná	1
e)	zverejnenie úradných hodín správcu obsahu, ak poskytuje služby verejnosti na vyhradených pracoviskách	Základná	1
f) 1	poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku*	Zvýšená	2
f) 2	Poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku v rozsahu informácií v písmene b) – identifikácia správcu obsahu a technického prevádzkovateľa*	Základná	1
f) 3	Poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku v rozsahu informácií v písmene c) – kontaktné informácie správcu obsahu*	Zvýšená	2
f) 4	Poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku v rozsahu informácií v písmene c) – kontaktné informácie technického prevádzkovateľa*	Základná	1
f) 5	Poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku v rozsahu informácií v písmene d) – kompetencie a služby správcu obsahu*	Základná	1
f) 6	Poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku v rozsahu informácií v písmene e) – úradné hodiny správcu obsahu*	Základná	1
f) 7	Poskytnutie obsahu webového sídla v anglickom jazyku v rozsahu informácií podľa prílohy č. 1, bodu 14.4 - úvodná stránka popisuje zmysel a účel sídla*	Základná	1

Tabuľka č. 1 - Váhovanie požiadaviek pre štandardy pre obsah webového sídla

Par.	Štandard	Slovná kategória váhy	Bodová hodnota váhy
Štandardy funkčnosti webových stránok			
§ 16	Komponenty a funkcionality webových sídiel	Základná	1
a)	Poskytnutie Really Simple Syndication (RSS) kanála, ak je obsah webového sídla aktualizovaný častejšie ako jedenkrát za týždeň	Základná	1
b)	Poskytnutie vyhľadávania kľúčových výrazov, ak webové sídlo obsahuje kumulatívne viac ako 100 publikovaných informačných webových stránok	Základná	1

Tabuľka č. 2 - Váhovanie požiadaviek pre štandardy komponentov a funkcionality webových sídiel

3.2 Stanovenie metodiky

Pri kontrole sa pre jednotlivé požiadavky stanovila nasledovná metodika vyhodnocovania:

§ 15 Obsah webového sídla

[a)] Vyhlásenie o splnení pravidiel

- Za splnenie sa považovalo uvedenie osobitného vyhlásenia, pričom bolo možné použiť aj výsledky získané priamo z monitorovaní, vykonanými MF SR – v tomto prípade postačoval stručný slovný popis.
- Uvedenie značky „Blindfriendly“ prípadne úrovne A a vyššie podľa pravidiel WCAG 1.0 bolo považované za čiastočné splnenie, vo všeobecnosti sa však odporúča považovať ho iba za doplnkové.
- Použitie značiek pre validné HTML, CSS a podobne znamenalo splnenie iba niektorých bodov štandardov prístupnosti a preto ho nebolo možné považovať za úplné splnenie – uvedenie značiek malo doplňujúci charakter.

[b) 1] Identifikácia správcu obsahu

- Za dodržanie identifikácie správcu bolo akceptované uvedenie tzv. „banneru“¹ alebo nadpisu s názvom organizácie, za menej vhodný, ale rovnako akceptovateľný spôsob sa považovalo samostatné použitie identifikácie v spodnej časti webového sídla alebo v rámci postranných navigačných menu.
- V prípade špecifických sídiel (napr. registrov, portálov, nie však priamo hlavných sídiel organizácií) sa za postačujúcu považovala identifikácia v položkách menu ako napr. „O nás“ a podobne, dodržaním však samozrejme bol aj ľubovoľný zo spôsobov uvedený vyššie.
- Za optimálnu sa považovala osobitná identifikácia správcu obsahu v spodnej časti webového sídla, prípadne uvádzanie aj konkrétnych útvarov či osôb, zodpovedných za konkrétne webové stránky.

[b) 2] Identifikácia technického prevádzkovateľa

- Za splnenie sa považovalo najmä uvedenie takejto identifikácie v spodnej časti webového sídla, názov použitého redakčného systému (CMS) sa považoval za doplňujúci.
- Identifikácia mohla byť uvedená aj v inej časti úvodnej stránky, prípadne na osobitnej stránke, ktorá obsahovala technické informácie o webovom sídle (v tomto prípade však musela byť adresovaná z úvodnej stránky v jednoznačne identifikovateľnej podobe).
- Technickým prevádzkovateľom môže byť v zmysle výnosu aj správca obsahu, táto informácia však musela byť jednoznačne použitá.

[c) 1] Uvedenie kontaktných informácií správcu obsahu (SO)

- Za splnenie sa považovalo uvedenie aspoň kontaktov podateľne alebo miesta na podávanie žiadostí o informácie (najmä e-mailu, telefónu a adresy organizácie), vhodnejším bol kontakt na administrátora („webmastra“) a optimálnym splnením bolo

¹ „banner“ je anglické označenie obrazového pásu, ktorý je zväčša používaný na upútavkové alebo reklamné účely, v prípade kontrolovaných sídiel bol väčšinou použitý na účely identifikácie vlastníka resp. správcu obsahu daného sídla

uviedenie kontaktu aj pre jednotlivých redaktorov, zodpovedných za konkrétne časti webového sídla.

- Uvedenie úplných kontaktov rôznych osôb organizácie nebolo v zmysle výnosu považované za povinné, ako vhodné sa však javilo uvádzanie kontaktov pre všetkých riadiacich predstaviteľov organizácie a zároveň pre všetky pracoviská, kde sa očakáva styk s verejnosťou pri riešení konkrétnych činností.
- Za splnenie sa považovala aj dostupnosť kontaktných informácií cez sémanticky jednoznačne pochopiteľný odkaz alebo navigačné menu na úvodnej stránke (napr. „kontakty“).

[c) 2] Uvedenie kontaktov technického prevádzkovateľa (TP)

- Za dostačujúce sa pre splnenie považovalo uvedenie odkazu na webové sídlo TP (ak ním nie je SO), optimálne priamo na webovú stránku TP, obsahujúcu jeho kontakty (v tomto prípade je však možné zo strany SO očakávať občasnú kontrolu existencie danej stránky, nakoľko webové sídlo TP pravdepodobne žiadnym spôsobom nepodlieha SO a môže sa teda ľubovoľne meniť).
- Splnením bolo samozrejme aj priame uvedenie kontaktných informácií TP, a to najmä na úvodnej stránke, prípadne na osobitnej stránke (adresovanej z úvodnej stránky v jednoznačne identifikovateľnej podobe), ktorá sa týkala technických informácií o webovom sídle.
- Vhodným riešením bolo použitie identifikácie v spodnej časti sídla, ktoré bolo zároveň odkazom na webové sídlo TP.

[d] Informácie o kompetenciách a službách SO

- Pri dodržiavaní sa hodnotenie zameriavalo najmä na existenciu štatútu, zriaďovacej listiny, kompetencií vyplývajúcich z konkrétnych legislatívnych predpisov a ďalších doplnkových informácií.
- Dostačujúcim bol aj stručný, avšak vecne dostatočne rozsiahly slovný popis.
- Za dodržanie sa považovalo aj poskytnutie informácií v rámci jednej položky navigačného menu, „roztrúsenie“ informácií v rôznych menu, odkazoch či hierarchických úrovniach sa však považovalo za porušenie.

[e] Úradné hodiny SO

- Pri dodržiavaní bolo sledované najmä poskytovanie informácií o úradných hodinách podateľne a špecializovaných pracovísk organizácie (pokiaľ ich bolo možné identifikovať alebo predpokladať), neposkytnutie niektorej z týchto informácií bolo považované za porušenie.
- Bola vyhodnocovaná aj dostupnosť (ľahkosť získania) týchto informácií, avšak v rámci tohto monitorovania výsledok dodržiavania tejto požiadavky neovplyvnila.

[f] Anglická verzia

- V prvom rade sa hodnotila samotná existencia anglickej verzie.
- Posudzovala sa aj viditeľnosť resp. dostupnosť odkazu na anglickú verziu, táto však hodnotenie neovplyvnila.

V požiadavkách totožných s bodmi a) až e) sa postupovalo rovnako ako pri slovenskej verzii.

[f) 14.4] Anglická verzia – účel alebo zmysel sídla

- V prípade hlavných sídiel organizácií sa za splnenie považovalo uvedenie jednoznačného nadpisu, ktorý obsahoval názov organizácie.

- V prípade špecifických sídiel sa za splnenie považovalo uvedenie jednoznačného nadpisu, ktorý obsahoval názov a určenie špecifického sídla, určenie však mohlo byť aj dostupné z jednoznačného odkazu priamo z úvodnej stránky (napr. anglický ekvivalent textu „O portáli“).
- V prípade nesprávneho slovenského nadpisu, alebo jeho neuvedenia, sa za akceptovateľné považoval aj jednoznačný popis priamo v texte úvodnej stránky, tento prístup sa však nepovažuje za vhodný.

§ 16 Komponenty a funkcionality webových sídiel

[a] RSS

- Za účelom zistenia povinnosti tejto požiadavky sa vyhodnocovala existencia aktualít, správ a podobných častí sídla, periodicita takýchto častí, ako aj častosť aktualizácie jednotlivých webových stránok sídla.
- Za správne použitie RSS sa považovalo použitie minimálne na úvodnej stránke, v optimálnom prípade uvedením v rámci hlavného navigačného menu, dostupnom na všetkých stránkach sídla.
- Za akceptovateľné, avšak nie príliš vhodné použitie, sa považovalo použitie iba na konkrétnej stránke napr. s aktualitami.

[b] Vyhľadávanie

- Za účelom zistenia povinnosti tejto požiadavky sa vyhodnocoval počet webových stránok konkrétneho webového sídla.
- Vyhodnotenie kvality, prípadne rozšírených funkcionalít vyhľadávania, nebolo predmetom hodnotenia.

4. Výsledky monitorovania

V nasledovnom texte sa používa pojem „porušenie“, aj keď v súčasnosti ešte kontrolované požiadavky nie sú platné a teda v zmysle platnej legislatívy nemôžu byť porušované, avšak tento pojem bol zvolený pre svoju jednoznačnosť výkladu.

Pri kontrole bolo použité nasledovné rozdelenie kategórií povinných osôb, ktoré sa používa aj pri iných monitorovaniach:

- Štátna správa
 - Ústredné orgány štátnej správy
 - Ostatné orgány štátnej správy
- Územná samospráv
 - Vyššie územné celky
 - Mestá
 - Ostatné obce

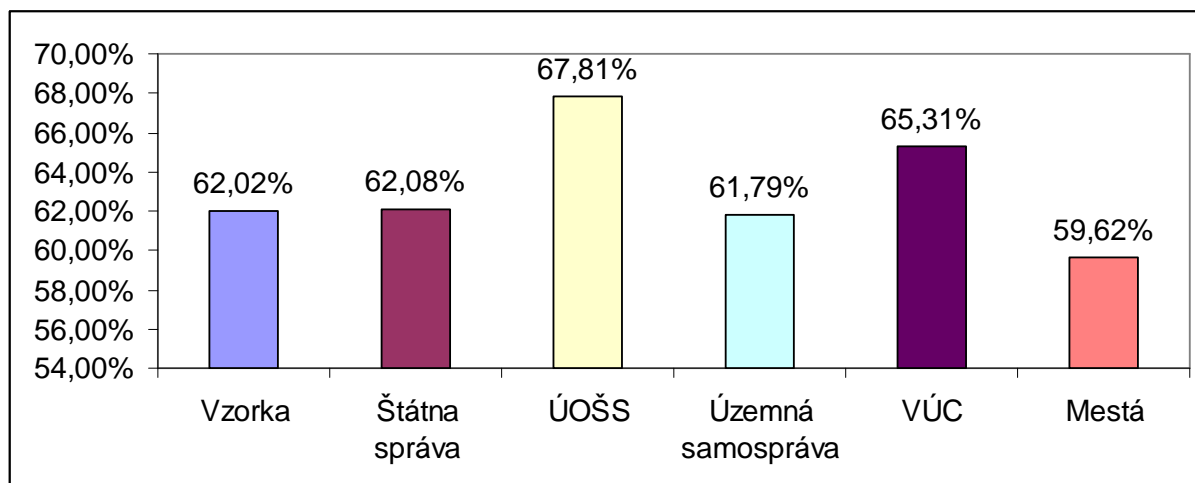
Monitorovacia vzorka bola vzhľadom na zabezpečenie čo možno najväčšej rôznorodosti vecnej pôsobnosti inštitúcií zameraná najmä na organizácie štátnej správy v pomere 89 organizácií štátnej správy a 13 organizácií územnej samosprávy, so zahrnutím všetkých ústredných orgánov štátnej správy a vyšších územných celkov.

Výsledky testovania a konkrétne zistenia pre jednotlivé organizácie sú uvedené v prílohách č. 2 až 4.

Na základe výsledkov testovania je možné uviesť nasledovnú analýzu aktuálneho stavu dodržiavania štandardov pre obsah a funkcionálnosť webových sídiel:

Kategória organizácie	Dodržiavanie § 15	Dodržiavanie § 16
Celá vzorka	62,02%	68,64%
Štátna správa	62,08%	69,1%
ÚOŠS	67,81%	64,58%
Územná samospráva	61,79%	66,67%
VÚC	65,31%	75%
Mestá	59,62%	61,54%

Tabuľka č. 3 - Štatistické hodnotenie dodržiavania podľa kategórií povinných osôb

Graf č. 1 - Štatistické hodnotenie dodržiavania podľa kategórií povinných osôb

V nasledujúcich tabuľkách sú uvedené štatistické údaje, rozčlenené podľa jednotlivých požiadaviek štandardov podľa § 15 a § 16.

Typ organizácie	§ 15 Obsah - pomocná výpočtová tabuľka						
	a) vyhlásenie	b) identifikácia SO	identifikácia TP	c) kontakty SO	kontakty TP	d) kompetencie SO	e) úradné hodiny SO
CELÁ VZORKA [n]	10	109	50	102	44	96	87
CELÁ VZORKA [%]	9,09%	99,09%	45,45%	92,73%	40,00%	87,27%	79,09%
Štátna správa [n]	7	88	36	82	31	81	69
Štátna správa [%]	7,87%	98,88%	40,45%	92,13%	34,83%	91,01%	77,53%
ÚOŠS [n]	2	24	12	23	11	22	14
ÚOŠS [%]	8,33%	100,00%	50,00%	95,83%	45,83%	91,67%	58,33%
Územná samospráva [n]	3	21	14	20	13	15	18
Územná samospráva [%]	14,29%	100,00%	66,67%	95,24%	61,90%	71,43%	85,71%

VÚC [n]	1	8	5	8	4	5	7
VÚC [%]	12,50%	100,00%	62,50%	100,00%	50,00%	62,50%	87,50%
Mestá [n]	2	13	9	12	9	10	11
Mestá [%]	15,38%	100,00%	69,23%	92,31%	69,23%	76,92%	84,62%

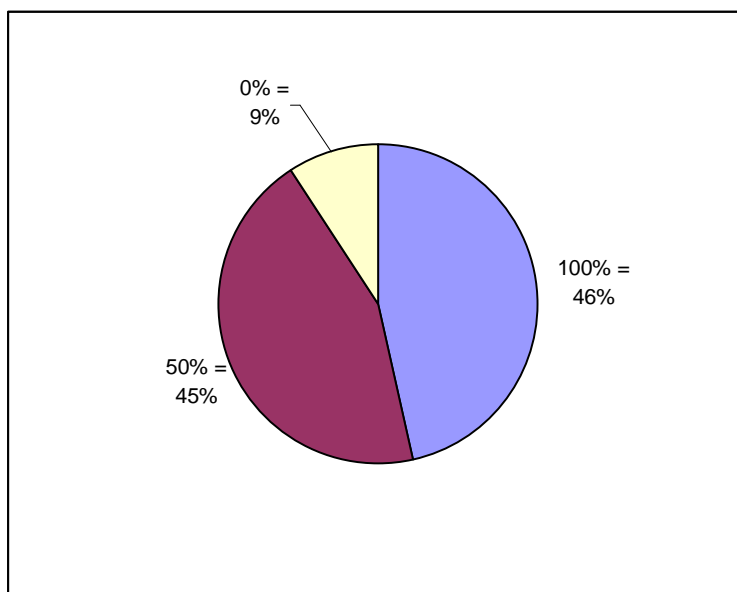
Tabuľka č. 4: Štatistické hodnotenie dodržiavania jednotlivých požiadaviek štandardu pre obsah webového sídla (1. časť)

Typ organizácie	f) anglická verzia			fb) identif. SO anglicky		identif. TP anglicky		fc) kontakty SO anglicky	kontakty TP anglicky	Fd) kompetencie SO anglicky	fe) úradné hodiny SO anglicky	f14.4) účel sídla anglicky
	CELÁ VZORKA [n]	66	62	21	57	19	48	37	53			
CELÁ VZORKA [%]	60,00%	56,36%	19,09%	51,82%	17,27%	43,64%	33,64%	48,18%				
Štátna správa [n]	55	51	15	46	14	45	33	44				
Štátna správa [%]	61,80%	57,30%	16,85%	51,69%	15,73%	50,56%	37,08%	49,44%				
ÚOŠS [n]	20	18	7	16	7	13	3	16				
ÚOŠS [%]	83,33%	75,00%	29,17%	66,67%	29,17%	54,17%	12,50%	66,67%				
Územná samospráva [n]	11	11	6	11	5	3	4	9				
Územná samospráva [%]	52,38%	52,38%	28,57%	52,38%	23,81%	14,29%	19,05%	42,86%				
VÚC [n]	4	5	4	5	3	2	3	4				
VÚC [%]	50,00%	62,50%	50,00%	62,50%	37,50%	25,00%	37,50%	50,00%				
Mestá [n]	7	6	2	6	2	1	1	5				
Mestá [%]	53,85%	46,15%	15,38%	46,15%	15,38%	7,69%	7,69%	38,46%				

Tabuľka č. 5: Štatistické hodnotenie dodržiavania jednotlivých požiadaviek štandardu pre obsah webového sídla (2. časť)

Typ organizácie	§ 16 Komponenty a funkcionality webového sídla	
	a) RSS dodržiava alebo sa netýka	b) vyhľadávanie dodržiava alebo sa netýka
CELÁ VZORKA [n]	58	93
CELÁ VZORKA [%]	52,73%	84,55%
Štátna správa [n]	49	74
Štátna správa [%]	55,06%	83,15%
ÚOŠS [n]	10	23
ÚOŠS [%]	41,67%	95,83%
Územná samospráva [n]	9	19
Územná samospráva [%]	42,86%	90,48%
VÚC [n]	4	8
VÚC [%]	50,00%	100,00%
Mestá [n]	5	11
Mestá [%]	38,46%	84,62%

Tabuľka č. 6: Štatistické hodnotenie dodržiavania jednotlivých požiadaviek štandardu pre komponenty a funkcionality webového sídla

Graf č. 2 – Štatistické hodnotenie pomerov dodržiavania štandardu pre komponenty a funkcionality webového sídla

Najčastejšie bola porušovaná požiadavka podľa § 15 a) „Uvedenie vyhlásenie o prístupnosti“ (100 prípadov), druhá najčastejšie porušovaná bola požiadavka podľa § 15 f) „Uvedenie kontaktných informácií o technickom prevádzkovateľovi v anglickom jazyku“ (91 prípadov).

Najčastejšie chyby pri dodržiavaní jednotlivých požiadaviek je možné všeobecne popísať nasledovne:

Štandardy pre obsah webových sídiel:

- V drvivej väčšine prípadov absentovalo vyhlásenie o prístupnosti.
- Často krát absentovala identifikácia technického prevádzkovateľa, prípadne rozlíšenie správcu obsahu a technického prevádzkovateľa.
- Aj napriek uvedeniu kontaktných informácií správcu obsahu v značnej miere chýbalo jednoznačné rozlíšenie kontaktov pre redaktorov resp. administrátora webového sídla (osobu alebo útvar priamo zodpovedný za správu obsahu), toto však nebolo považované za nedodržanie.
- V určitom množstve prípadov bolo uvádzanie jednotlivých kompetencií a služieb správcu obsahu nekonzistentne rozložené do rôznych webových stránok na rôznej hierarchickej úrovni – v prípade anglických verzií bol takýto nesprávny postup niekoľkonásobne vyšší.
- Veľa sídiel neuvádzalo úradné hodiny podateľne, v niektorých prípadoch zase naopak úradné hodiny špecifických pracovísk.
- Často krát sa úradné hodiny podateľne uvádzali iba v odkaze alebo menu, ktorý sa týkal slobodného prístupu k informáciám, avšak vo všeobecných kontaktných informáciách sa takáto informácia nenachádzala – tento postup nebol považovaný za chybu, avšak nie je považovaný za vhodný.

- Aj v prípade existencie anglickej verzie sa vo veľa prípadoch naďalej používal identifikačný „banner“ organizácie v slovenskom jazyku.
- V prípade anglických verzií vo väčšine prípadov absentovali akékoľvek informácie o úradných hodinách.

Štandardy pre komponenty a funkcionality webových sídiel:

- Najčastejšie nedodržanie bolo nepoužívanie RSS.

Pre tzv. jazykové mutácie (webové sídla v jazyku inom ako slovenskom) je možné konštatovať nasledovné:

- Iba 66 sídiel zo 110 (60 %) malo funkčnú jazykovú mutáciu.
- Väčšina jazykových mutácií na zvolenej vzorke bola v anglickom jazyku, okrem toho sa vo vzorke nachádzalo aj 6 sídiel v nemeckom jazyku, 3 v maďarskom jazyku, 2 vo francúzskom jazyku, 2 v poľskom jazyku a po jednom v 1 ruskom a chorvátskom jazyku.
- Obsah, poskytovaný v jazykovej mutácií, je väčšinou minimalizovaný na minimálnu možnú mieru a prakticky vždy obsahuje iba stručné statické údaje.
- Obsah a najmä kontaktné informácie bývajú väčšinou nedostatočné.